

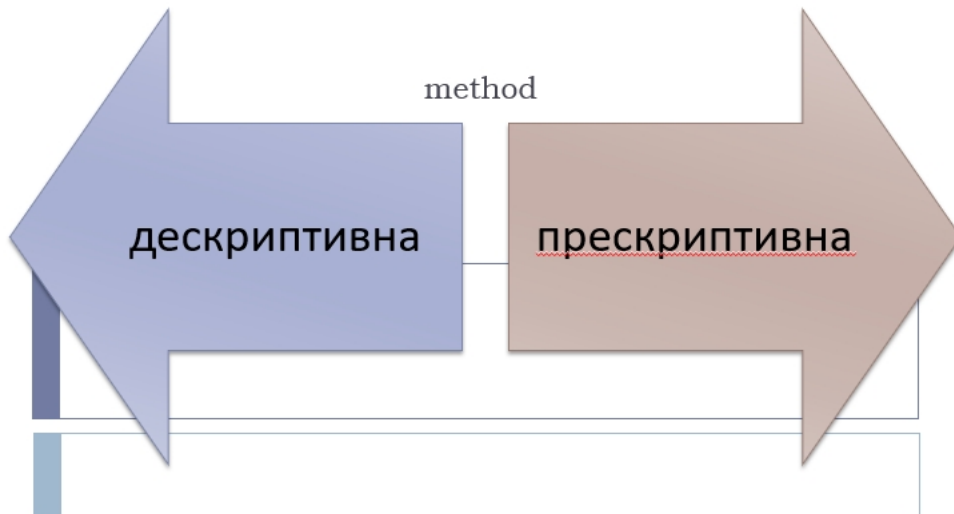
Лекція 5

Актуальні проблеми загальної педагогіки

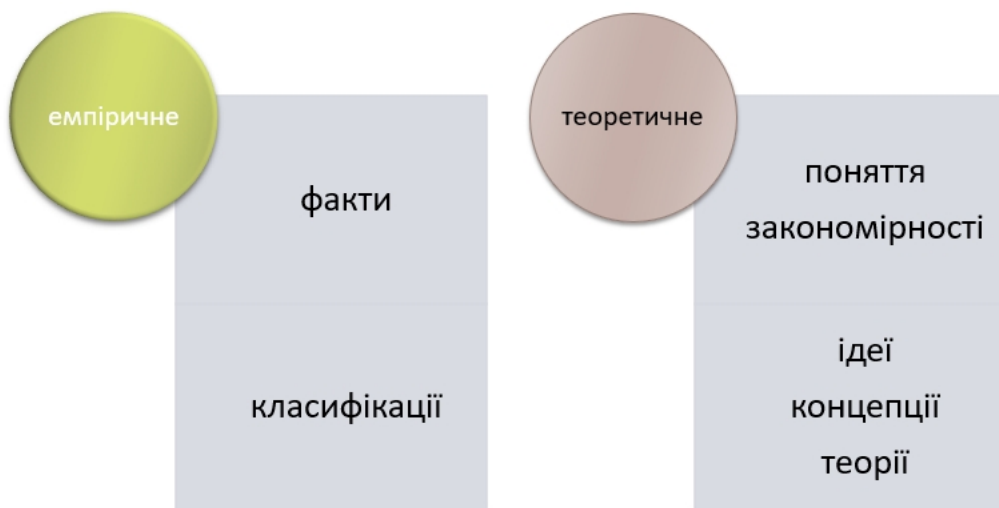
Джерела

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.
2. Загальна педагогіка: лекції / авт.-упоряд. Е. І. Федорчук, В. В. Федорчук. Кам'янець-Подільський: Вид. ПП Зволейко, 2007. 284 с.
3. Загальна педагогіка та історія педагогіки: підручник / К. В. Аймедов. Київ: Слово, 2014. 348 с.
4. Задорожна-Княгницька Л. В. Загальні основи педагогіки: навч. посібник. Херсон: Олді-Плюс, 2020. 192 с.
5. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник. Київ: Ліра-К, 2016. 608 с.
6. Марушкевич А. А., Спіцин Є. С. Педагогіка: підручник. Київ: Київський університет, 2019. 383 с.
7. Педагогіка: навч. посіб. / уклад. І. В. Ковальчук. Чернівці: Рута, 2018. 427 с.
8. Педагогіка / за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків: Фоліо, 2015. 572 с.
9. Супрун М. О. Педагогіка: підручник для духовних і світських закладів освіти. Київ: КДА, 2018. 400 с.
10. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2005. 560 с.

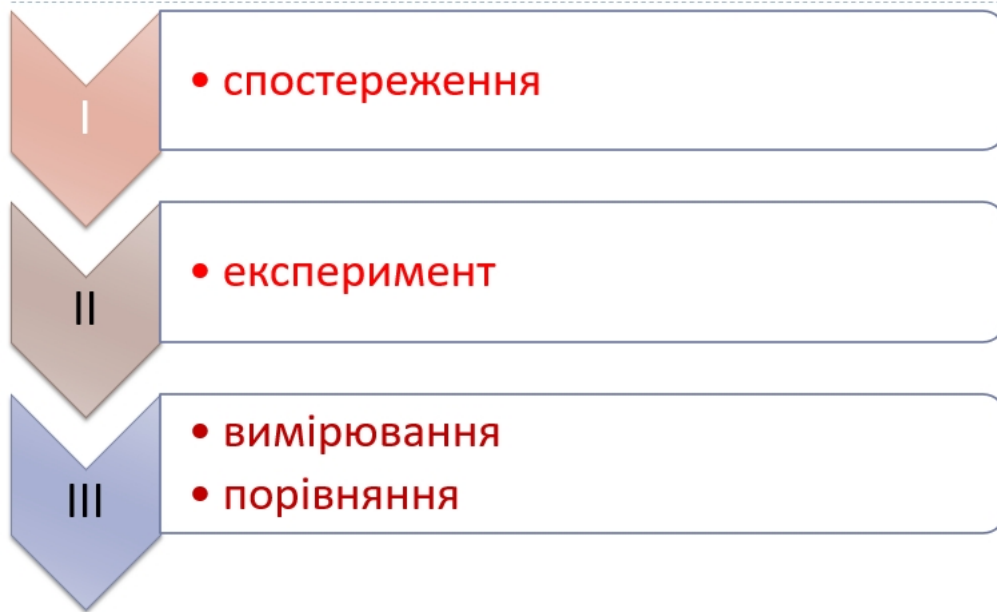
Методологія педагогіки

дослідження

Методи емпіричного дослідження

Методи теоретичного дослідження

Методологічні *підходи* в педагогіці

► педагогічні парадигми

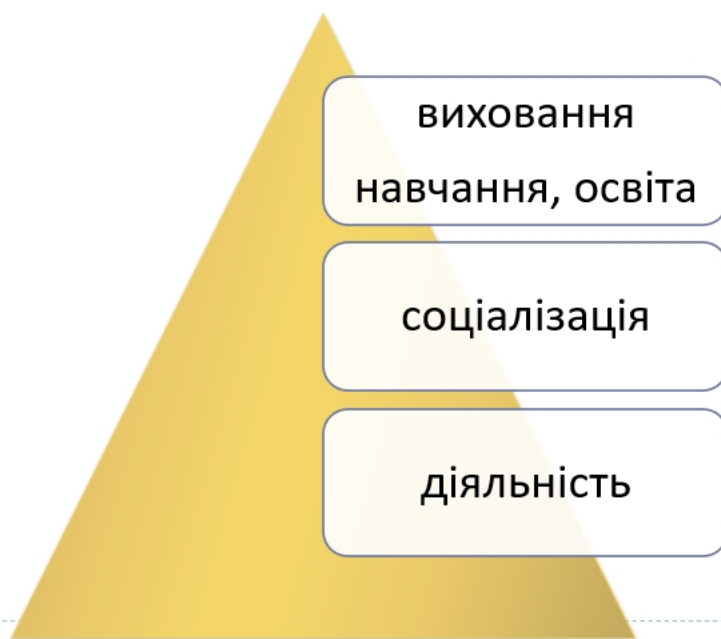
Особистість, її формування та розвиток

- «Під цілями виховання розумію програму людської особи, проблему людського характеру, причому в поняття характеру вкладаю весь зміст особистості, тобто і характер зовнішніх проявів, і внутрішньої переконаності, і політичне виховання, і знання, і геть усю картину людської особи; я вважаю, що ми, педагоги, повинні мати таку програму людської особи, до якої ми повинні прагнути.»

► Антон Макаренко

формування особистості

► Фактори розвитку особистості

Педагогічні принципи формування особистості

- природовідповідності
- культуровідповідності
- суспільної спрямованості виховання
- гуманізму
- опори на **позитивні досягнення**
- урахування **вікових** особливостей
- урахування **індивідуальних** особливостей

принцип природовідповідності –

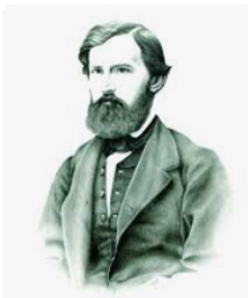
необхідність забезпечення сприятливих педагогічних умов задля поступового, гармонійного і повноцінного розвитку всіх здібностей особистості;

заборона порушення в процесі виховання людської природи та даного людині від природи

• принцип *культуровідповідності*

- передбачає нерозривний зв'язок виховання з культурними надбаннями людства і народу, зокрема із знаннями про загальнолюдські цінності, багатства в царині духовної та матеріальної культури, про особливості розвитку і становлення національної культури та її взаємозв'язки із загальнолюдською

• принцип *суспільної спрямованості виховання*

- підпорядкування всієї діяльності педагогів завданням виховання підростаючого покоління у відповідності з державною стратегією виховання та спрямування педагогічної діяльності на формування соціально необхідного типу особистості

• **принцип гуманізму**

- передбачає визнання цінності людини як особистості, її прав на свободу, щастя, захист й охорону життя, створення умов для розвитку людини, її творчого потенціалу, здібностей, талантів, надання їй допомоги у життєвому самовизначенні, самореалізації

• **принцип опори на позитивні досягнення**

- вимагає зосередження основної уваги педагогів на позитивних якостях вихованців, їх зміцненні й розвитку з метою творчого вдосконалення
- для цього у вихованців слід формувати віру у власні сили та здібності, розвивати активність, ініціативу і самостійність

урахування вікових і індивідуальних особливостей вихованців

Кожна людина – єдина і неповторна в своїй індивідуальності.

До індивідуальних особливостей належать своєрідність відчуттів, сприймання, мислення, пам'яті, уяви, особливості інтересів, нахилів, здібностей, темпераменту, характеру особистості.

Педагогічна аксіологія

Аксіологія – наука про цінності, учення про природу духовних, моральних, естетичних та інших цінностей, їхній зв'язок між собою, із соціальними, культурними чинниками та особистістю людини.

Педагогічна аксіологія – дослідження виховних і освітніх цінностей.

гуманістичні педагогічні концепції

лат. *humanitas* –

“повнота людської природи”

Епоха **Ренесансу** XIV – XVI ст.

“Людина є мірою всіх речей”

Протагор

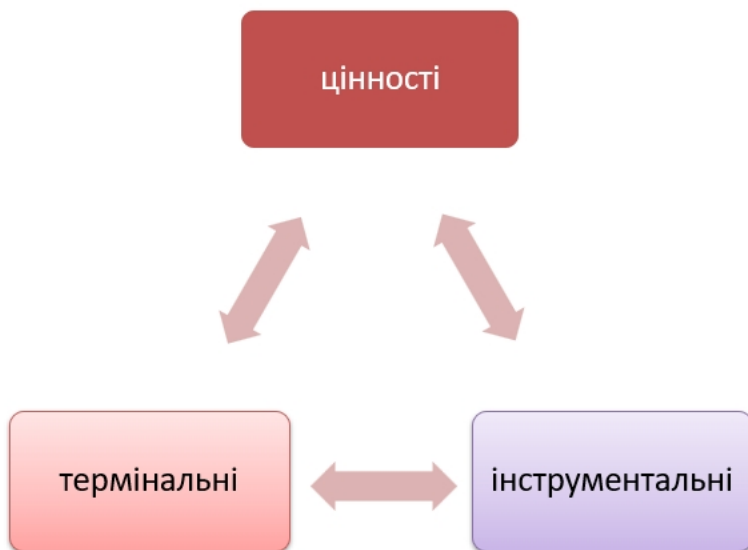

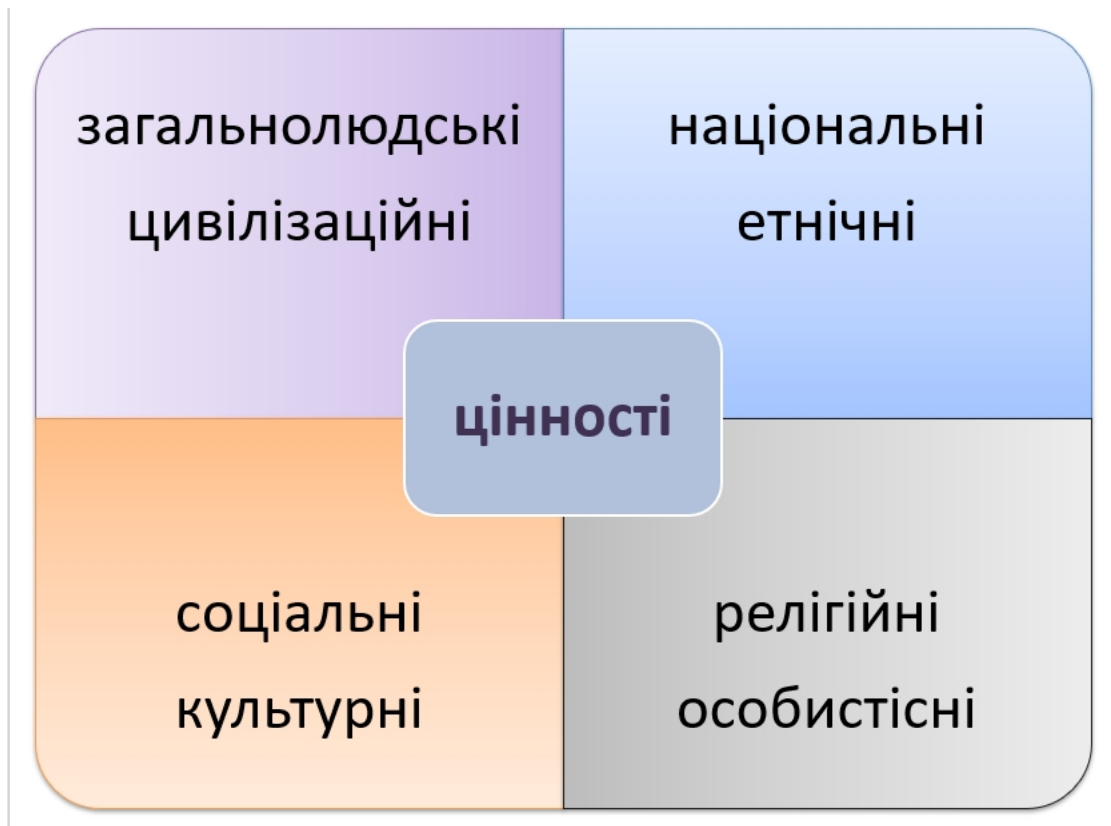

Доба **Просвітництва**
XVIII ст.

цінності

прогрес
наука
свобода волі

ВИХОВНІ ЦІННОСТІ

людиноцентризм

гуманізм

демократизм

громадянськість

патріотизм

Закон України “Про освіту” 2017

- ▶ **Освіта** є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави.
- ▶ **Метою освіти** є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Стаття 5. Державна політика у сфері освіти

- ▶ 1. Освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави.
- ▶ 2. Державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.
- ▶ 3. Державна політика у сфері освіти формується і реалізується на основі наукових досліджень, міжнародних зобов'язань, вітчизняного та іноземного досвіду з урахуванням прогнозів, статистичних даних та індикаторів розвитку з метою задоволення потреб людини та суспільства.
- ▶ 4. Документами державного прогнозування і стратегічного планування розвитку освіти є прогноз розвитку освіти України, стратегія розвитку освіти України, відповідні державні, регіональні та місцеві цільові програми, плани діяльності у сфері освіти органів влади. Органи влади забезпечують відкритий доступ до зазначених документів шляхом їх оприлюднення на своїх офіційних веб-сайтах.
- ▶ 5. Держава створює умови для здобуття громадянської освіти, спрямованої на формування компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомленням цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

Стаття 8. Види освіти

1. Особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Держава визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.
2. **Формальна освіта** – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.
3. **Неформальна освіта** – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.
4. **Інформальна освіта (самоосвіта)** – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.
5. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Стаття 9. Форми здобуття освіти

1. Особа має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх.

Основними формами здобуття освіти є:

- ▶ **інституційна** (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- ▶ **індивідуальна** (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві);
- ▶ **дуальна**

Стаття 10. Складники та рівні освіти

Невід'ємними **складниками системи освіти** є:

- ☐ дошкільна освіта;
- ☐ повна загальна середня освіта;
- ☐ позашкільна освіта;
- ☐ спеціалізована освіта;
- ☐ професійна (професійно-технічна) освіта;
- ☐ фахова передвища освіта;
- ☐ вища освіта;
- ☐ освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта